بۆم نەبوو لەگەڵ دایکم بە کوردی بدوێم

کەماڵ شەریفی دوای حەوت ساڵ زیندانی بوون، سەبارەت بە ناخۆشییەکانی دەدوێ

بەرواری بڵاوکردنەوە ٠٧-٠٩-٢٠١٥

وەرگێران بۆ کوردی: ئازاد کەریمی
 وەرگیراو لە ماڵپەری ناوندی چالاکانی مافی مرۆڤی کوردستان

حەوت ساڵ لە دەستبەسەرکردنی کەماڵ شەریفی زیندانیی سیاسیی کورد لە گرتووخانەی «میناب»دا تێپەڕ بووە و ئێستا لە زیندانەوە خەمنامەیەکی نووسیوە و تێیدا باسی خەم و دڵتەنگیەکان و ئازارەکانی ناخی کردوە.

بە گوێرەی ڕاپۆرتی " ڕێکخراوی بەرگریکارانی مافی مرۆڤی کوردستان" لە بەشێک لە نامەکەی ئەم رۆژنامەنووسە کوردە زیندانییەدا دەڵێ: حەوت ساڵ زیاترە زیندانیم تەنیا یەک جارلە ژێر چاودێرییەکی قورس و توندی ئەمنییەتیدا و بە شێوازێک کە بەرپرسی زیندان لەوێدا ئامادە نەبوو، بەڵام جێگرەکەی و بەشی ئەمنییەتی و پاراستنی زیندان و بەرپرسی «قەرارگاە» و بەڕێوەبەری بەشی فەرهەنگی و چەندین کارمەندی دیکەی زیندان لەوێدا ئامادە بوون، لەگەڵ دایکم دیدارێکم هەبوو، بێجگە لە چاکوچۆنیکردن مافی ئەوەم نەبوو لەگەڵ دایکم بە کوردی قسە بکەم، ئەوە لە کاتێکدایە دایکم فارسی نازانێ و ناتوانێ قسەی پێ بکا.

کەماڵ شەریفی رۆژنامەوانی کوردی تەمەن ٤٣ ساڵ، لە زیندانی میناب لەگەڵ گیراوانی ئاسایی و تاوانبارانی مادە هۆشبەرەکان لەو زیندانە دایە.

ناوبراو لە سەرەتای دەستبەسەر کردنییەوە هەتا ئێستا رێگای پێ نەدراوە کەسی ببینێ و تەنیا یەک جار دایک و براکەی بە ئیزنی بەرپرسانی دەسەڵاتی دادوەرییەوە، توانیویانە چاویان پێی بکەوێ.

ئەم ڕۆژنامەوانە زیندانییە، ساڵی ١٣٨٧ی هەتاوی بۆ پێوەندی گرتن لەگەڵ وێژەوانان، نووسەران، زانایانی ئایینی و کەسایەتی فەرهەنگی و هونەرییەکان لە هەرێمی کوردستانەوە گەڕایەوە سەقزی زێدی و لە ڕۆژی ٥ی جۆزەردانی ١٣٨٧ لە ماڵی یەکێک لە پەرتووکفرۆشەکانی ئەم شارە لە پاش گەمارۆدانی خانووەکە و تەقەکردنی کارمەندانی چەکداری سوپای پاسداران و ئیدارەی ئیتلاعات و کوژرانی ئەندامێکی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان دەستگیرکرا. لەم پەلامارەدا چەکدارێکی سوپا ١٥ فیشەکی ئاراستەی ئەو ئەندامەی حیزب کرد و گیانی لێی ستاند.

کەماڵ شەریفی دوای کۆتایی هاتنی شەڕ و پێکدادنەکە، لەلایەن بەرپرسانی سوپای پاسداران و ئیتلاعات گیرا و ئێوارەی هەمان ڕۆژ بە بڕیاری «داواکاری گشتیی شاری سەقز» گواستیانەوە گرتووەخانەی شاری سنە» و، کەوتە بەر ئەشکەنجە و زەختێکی زۆری دژەمرۆڤانە و دوای شەش مانگ ئازاری جەستەیی و دەروونی ناچار کرا گفتووگۆیەکی ڤیدیۆیی ئەنجام بدا.

لە ساڵی ١٣٨٧ی هەتاویدا بە هۆی ئەوەی لە ڕەوشێکی دژواری دژە مرۆڤیدا بوو، هەروەها ئیجازەی دیداری لەگەڵ بنەماڵەکەیدا نەبوو، دەستی دایە مانگرتن لە خواردن و دوای یەک مانگ تووشی سەکتە (ڕاوەستانی) مێشک هات و لای ڕاستی جەستەی ئیفلیج بوو، بەشێوەیەک هەتا دوو مانگ نەیدەتوانی قسە بکا و پێڵوی چاوی ڕاستی نەدەنیشت و هەموو شەوان کاتی نووستن بە باندی چەسپ چاوی دەنووقاند. لەلایەکی دیکەوە هەتا ئێستا هیچ جۆرە هەوڵدانێک لە لایەن بەشی تەندروستی زیندانەوە بۆ چارەسەرکردنی کێشەی جموجۆڵی ئەندامە لەکارکەوتووەکانی ئەنجام نەدراوە.

کەماڵ شەریفی ئێستا لە " بەندیخانەی میناب" لەگەڵ چەند گیراوی دیکەی سیاسی، لەگەڵ تاوانبارانی قەتڵ، قاچاخچییەکانی مادەهۆشبەرەکان و هتد...دا بێ ئەوەی هیچ جۆرە جیاکاری لە نێوان بەشە نێوخۆیی‌یەکان و جۆری تاوانەکان کرابێ، ماوەی مەحکومیەتی تێپەڕ دەکا... دەقی نامەکەی «کەماڵ شەریفی» کە لەبەردەستی « ناوەندی بەرگریکارانی مافی مرۆڤی کوردستان» دایە دەخرێنە ڕوو بۆ ئاگاداری ڕای گشتی:

بینینی جەستەی بێ ڕۆحی «ئایلان» هەموو خەم و ئازار و ناخۆشییەکانی زیندانی لە بیرم بردەوە.

حەوت ساڵ زیاترم لە زینداندا تێپەڕکرد، تەنیا بۆ جارێ دەرفەتی دیدارێکم لەگەڵ بنەماڵەکەمدا بۆ دروست بوو ئەویش لە ژێر چاودێرییەکی توندی بەشی پاراستنی زینداندا و بێ ئەوەی بەرپرسی گشتی زیندان لەوێ بێ، بەڵام جێگرەکەی و بەرپرسی «اطلاعات» و زیندان و بەرپرسی قەرارگاە و بەڕێوەبەری «یەکەی فەرهەنگی» و چەند کارمەندی دیکەی زیندان لەوێدا ئامادە بوون و بێجگە لە چاکوچۆنی، بۆم نەبوو بە زمانی کوردی لەگەڵ دایکم وشەیەکیش قسە بکەم.

بۆ ماوەی حەوت ساڵ ژیان کردن لەگەڵ ئەم تاوانبارە ئاساییانە بە تایبەت زیندانییە موعتادەکان، (شاری میناب لە سەر ترانزیتی هاتنی مادە هۆشبەرەکانە لە ڕێگەی سنوورەکانی ڕۆژهەڵاتی ئێران دایە و زۆربەی تاوانەکانی ئەم زیندانە پێوەندی بە تاوانەکانی سەر بە مادە هوشبەرەکانەوە هەیە و زۆربەی تاوانباران بە جۆرێ لە جۆرەکان تووشی مادە هۆشبەرەکان بوون و بە هۆی نەداری و بێکاری‌یەوە لەم شارەدا دزی کردن پلەی دووهەمی ڕێژەی دیلەکانی لەم زیندانەدا هەیە) لەوە ناخۆشتر و کێشەی هەرە گەورەی ئێمە بە هۆی هاوبەندیی بوون لە گەڵ ئەم تاوانبارانە، پشکنینی پەیتا پەیتای ئێمەیە لە لایەن بەرپرسانی زیندانەوە بە بیانووی دۆزینەوەی مادە هۆشبەرەکانەوە، چەند ڕۆژەو جارێ لە کوتوپڕدا خەڵکێکی زۆری کارمەندەکانی بەندیخانە بە باتۆم و شۆکی کارەبایی‌یەوە دێنە بەشەکەی ئێمە و دەچنە ناو ژوورەکانی نووستن و بە بیانووی دۆزینەوەی ئەفیون، چەقۆ و مۆبایل دەست دەکەن بە ڕووت کردنەوەی زیندانیەکان و پشکنینی کەل و پەلی تایبەتی و تێکدانی جێگەی خەوتن و هەموو شتەکان.

دەیان جار بە بۆنەی ڕووت کردنەوەمان و دەرهێنانی جلوبەرگی زیندانییەکان و تەنانەت شۆرت و تی‌شێرتی ئەوانەوە، لە گەڵ ئەو کارمەندانە تێک‌هەڵچووین و لە کۆتایی‌دا تووشی شۆکی کارەبایی، باتۆم و ژووری تاکە کەسی هاتووین و هەمووجارێ دوای ئەم پشکنینانە بەشێکی هەرە زۆری کەل و پەلی ئەو خەڵکە لە لایەن بەرپرسی زیندانەوە یان دزراوە یان بە بیانووی قەدەغە بوونەوە لە لایەن زیندانەوە دەستی بە سەرداگیراوە.

ئێرە زیاتر لە کەمپی «پاکەوە بوون لە مادە هۆشبەرەکان» دەچێ تاکوو زیندان، تەنیا جیاوازیەک کە هەیە ئەویش جیاوازی نێوان « مێتادۆن»ی دەرمانە لەگەڵ « مێتادۆن»ی موعتادەکان. مێتادۆن بۆ هەموو کەس و هەموو تەمەنێ ئازادە و دانان و تەرک کردنی لە دەستی خۆت دایە و دۆزی بە

کارهێنانی له لایەنی زیندانییەوه دەستنیشان دەکرێ و دوکتۆر هیچ تێبینییەکی لەم بوارەدا نیه. لەم زیندانەدا تەنیا ئەو ماده هۆشبەرانەی دەدۆزرێنەوه وا له لایەن کەسانی زیندانیەوه دێنه ژوورەوه دەنا ئەو ماده هۆشبەرانەی وا کارمەندەکانی زیندانەکه هاوردەی دەکەن هیچ کات نادۆزرێنەوه! لێرەدا هەموو شت هەیه: تلیاک، بەنگ و حەشیش، شیشه، هێرۆیین، ترامادۆڵ و حەب. ئێوارانی پێنجشەمە و هەینی ئێره دەبێ به شێره کێشخانه کانی سەردەمانی (سەفەوی) و قاجار.

حەوت ساڵ زیاتر تێپەڕبوو، شەش مانگ له ژووری تاکەکەسی له ئیدارەی «اطلاعات»ی سنەدا له ژێر دەیان جۆری ئازار و ئەشکەنجەی جەستەیی و دەرونیدا، لێپرسینەوه و لێپێچینەوه یەک له دوای یەک و ئازاردەر و ئەشکەنجه بۆ وەرگرتنی دانپێدانان و تۆمارکردن له ڤیدیۆدا، له ناوهەمان ئەو ژوورانەدا تووشی ئازاری پێ و لاقەکانم هاتم. زۆرتر له بیست جار چووم بۆ لای دوکتۆری بەندیخانه و ئەوانیش یان حەبی ئازارشکێنیان به من داوه یان داوایان کردوه بۆ دکتۆری دەرەوەی زیندان بەرێ بکرێم و هەموو کات لهگەڵ ئەم داواکارییەشدا دژایەتیان کردوه. چەند ساڵانێکه چاوەکانم تووشی گرفت هاتوون و بەرپرسانی بەندیخانه ئیزنی ئەوەیان نەداوه سەردانی دوکتۆربکەم و له کۆتاییدا چاویلکەی یەکێ له زیندانییەکانم وەرگرت و له چاوم کردوه بێ ئەوەی دکتور ئیجازەی به من دابێ. له پاییزی ١٣٩٠دا و دوای ٥٦ ڕۆژ مانگرتن له خواردن تووشی سەکتەی مێشک هاتووم و ماوەی چەند مانگه لای ڕاستی لەشم تووشی ئیفلیجی کاتی هات و نەمدەتوانی به جوانی قسه بکەم. لەم بارودۆخەدا زیندان هاوکاری نەکردم و ئیجازەی نەدام بچمه دەرەوەی زیندان تاکوو سەردانی دوکتۆربکەم (یەکێ له مەرجەکان ڕێپێدانی داواکاری گشتییه).

به گوێرەی سکاڵانامەی لقی یەکی دادگای شۆڕشی ئیسلامی سەقز و ئایەی ٣٢ی سورەی « مائده» و بڕگەکانی ١٨٦- ١٩٠و ١٩٣ مەحکووم کراوم به ٣٠ ساڵ زیندان له تاراوگەدا(بەندیخانەی میناب) و هەروەها به گوێرەی سکاڵانامه که لەم ماوەدا بۆم نیه چاوم به هیچ کەسێ بکەوێ و له هەموو جۆره دیدار و نووسین له گەڵ خەڵکی دیکەدا بێبەشم ودەبێ ماوەی مەحکوومیەتەکەم له زینداندا تێپەڕبکەم. هەرچەنده دادگای پێداچوونەوەی پارێزگای سنه تۆمەتی « دژایەتی له گەڵ خودا»ی ڕەت کردەوه و جەختی کردوەتەوه پەنابردن بۆ بەڵگەی قورئان لەم بوارەدا به گوێرەی یاسا ڕەوا نیه، بەڵام له کۆتاییدا بڕیاری دادگای سەرەتایی دووپات کردوەتەوه و به نەگۆڕی زانیوه. ئەمه له کاتێکدایه بڕیاری دوورخستنەوەم بۆ میناب به گوێرەی ئایەتی ٣٢ی سورەی مائده دەرکرا و دادگای

پێداچوونەوە، ئەم پشتبەستنەی دادگای سەرەتایی بە ئایەتی قورئان بە یاسایی نازانێ بەڵام بڕیارەکە ناگۆڕێ، لەوکاتەوە وا گەمارۆی ئابووری سەرئێران توندتربوەتەوە ڕەوشی ئاڵۆز و خراپی زیندانیەکان خراپترە، خواردنی کەمتر وچۆنیەتی خراپی خۆراک ئازاردەرە. کەسانێکی زۆر کەم دەبینی وا بە خواردنی ئەم خۆراکانە تووشی بەدخۆراکی و جۆرەکانی کێشەی نەخۆشینی هەناو نەبووبێ! بەڵام دیسان بە ناچاری مەجبوورن خۆیان دەست بدەنە دروست کردنی چێشت و خواردن و میوە و... و زیندان بڕیاری داوە لە شوێنێکدا جێگەیەک بۆچێشتلێنان بکاتەوە. ئەو کەسەی خەریکی قاچاخی مادە هۆشبەرەکان بووە یان سەر بە بنەماڵەیەکی دەوڵەمەندە دەتوانێ بۆخۆی خواردنی نێوەڕۆ و شێوی شەوان ئامادە بکات بەڵام بۆ کەسانێ وا بە هۆی نەدارایی وهەژارییەوە یان بۆ پەیداکردنی ژەمە ئەفیونی ڕۆژانەی خۆی دزیی کردوە و ئێستا کەوتوەتە زیندان یان بۆ ئەو کەسانەی کە دەبێ ماوەیەکی دوورو درێژ لە زینداندا بژین، ئامادە کردنی ژەمێکی ڕێک و پێک ئاواتێکی دوورە دەستە. هەرشتێ وا بسووتێ، خراپ بێ یان بە جۆرێ لە جۆرەکان کەڵکی نەمێنێ دەبێ لە پارەی گیرفانی زیندانییەکان دیسانەوە بکڕدرێتەوە، لە ئافتاوە و مەسینەی توالێتەوە هەتا کولێری گازی و سیم و کابل و ئەوەی شتی ناوبە شەکەی گرتووخانە دایە و پووڵ و پارەی تێدەچێ دەبێ لە لایەن دیلەکانەوە دابین بکرێ.

چەند زیندانیی سیاسی کورد لێرەدا وەک من بە تۆمەتی « دژایەتی لە گەڵ خودا» و ئەندام بوونی پارتە دژبەرەکانی کۆماری ئیسلامی مەحکوومیەتی سەرووی ٢٥ ساڵ بە سەرماندا داسەپاوە و بۆ زیندانی میناب دوورخراوینەتەوە. دوورخراوەکانی دیکە دەتوانن دیدارودیمانەیان لە گەڵ خەڵکی دەرەوە هەبێ بەڵام بۆ بنەماڵەکانیان زۆرسەختە کە ٢٥٠٠ کیلۆمەتر ڕێگە ببڕن و سەردانی ئێرە بکەن تاکوو بتوانن بۆ نیو کاتژمێر منداڵەکانیان ببینن...

لە ژمارە ٦٦٣ ی ڕۆژنامەی "کوردستان"دا بڵاو بۆتەوە